

Mall: Vetenskaplig rapport om hållbarhet och företagande

Bakgrund

Elever på naturvetenskapsprogrammet måste, för att få driva ett UF-företag inom ramen för sitt gymnasiearbete, kunna koppla sitt UF-företagande till programmålen för naturvetenskapsprogrammet. Genom att komplettera sitt UF-företagande med att skriva en vetenskaplig rapport, som handlar om hållbarhet och företagande, anser vi att dessa mål kan uppfyllas.

Författandet av en "hållbarhetsrapport" kommer med all säkerhet att vara till nytta för hela företaget. Att ha kunskaper om hållbarhet och företagande och att ha en genomarbetad hållbarhetsprofil i det egna UF-företaget kan hjälpa företaget att lättare få sina produkter sålda och även göra att de utmärker sig i den hårda konkurrensen i olika UF-tävlingar. Valda delar från rapporten kan även användas i affärsplanen och årsredovisningen, för att höja kvalitén av dessa. Att vara hållbar kommer i framtiden vara en överlevnadsfråga för företagen och därför bör även UF-företagen ha detta högt uppe på sin agenda.

Kravet på rapportens komplexitet och omfattning bör inte vara alltför hög eftersom själva UF-företagandet också innebär en stor arbetsinsats för eleverna. En annan anledning är att de olika momenten, som ingår i att starta, driva och avveckla ett UF-företag, i sig självt också bidrar till att eleverna blir bättre förberedda för vidare högskolestudier, och det är faktiskt det viktigaste och tydligaste syftet med gymnasiearbetet. Här fyller UF-företagandet en tydlig roll eftersom eleverna lär sig att planera, genomföra och utvärdera ett större projekt. De lär sig vidare att ta eget ansvar, samarbeta, lösa svåra problem, argumentera, reflektera, hålla deadlines och göra skriftliga och muntliga presentationer. Allt detta är i hög grad högskoleförberedande.

Här presenteras en mall för hur eleverna kan strukturera sin vetenskapliga rapport:

Framsida

På framsidan bör följande finnas med:

- Lämplig titel på rapporten
- Namnet på de elever som har skrivit rapporten
- UF-företagets namn
- Kurs
- Program
- Skola
- Lärare
- Datum

Abstract

Alla vetenskapliga rapporter innehåller en sammanfattning, eller "abstract" som det heter på engelska. Syftet med denna sammanfattning är att läsaren snabbt ska kunna överblicka vad rapporten handlar om för att sedan avgöra om det är intressant att läsa hela arbetet. Sammanfattningen ska med ca 100 ord beskriva hela arbetet, såväl syfte som metod, resultat och slutsatser. Obs. Denna sammanfattning ska vara skriven på engelska!

Innehållsförteckning (obs. denna rubrik placeras på en ny sida)

I innehållsförteckningen ska alla rubriker (inklusive underrubriker) ingå förutom "Abstract" och "Innehållsförteckning". Obs. Se separat mall för hur man gör en innehållsförteckning!

Inledning (obs. denna rubrik placeras på en ny sida)

I inledningen ska ni framförallt beskriva syftet med arbetet och ange de frågeställningarna ni har utgått ifrån. Här nedan anges förslag på syftesformulering och frågeställningar, men ni kan välja andra om ni vill. Ni kan också om ni vill skriva en kort inledning/bakgrund för att introducera läsaren till området.

Exempel på hur syftet och frågeställningarna kan formuleras:

Ett av syftena med arbetet är att ta reda på vad som menas med hållbart företagande och varför företag bör arbeta med hållbarhet. Eftersom vi inom ramen för gymnasiearbetet driver ett eget UF-företag så är syftet även att undersöka hur hållbart vårt egna UF-företag och affärsidé är och hur vi kan arbeta för att bli ännu mer hållbara.

Frågeställningarna som vi utgår ifrån:

- 1. Vad menas med hållbart företagande?*
- 2. Varför bör företag arbeta med hållbarhet?*
- 3. Hur hållbart är vårt UF-företag och affärsidé?*
- 4. Hur kan vi arbeta för att vårt UF-företagande ska bli ännu mer hållbart?*

Metod

Här ska metoden beskrivas. Beskriv hela ert upplägg med rapporten och rapportarbetet, er planering och hur ni gick tillväga för att besvara de olika frågeställningarna.

Frågeställning 1 och 2 bör ni besvara med hjälp av en genomgång av den litteratur (artiklar, studier, böcker etc.) som finns på området. Beskriv även hur ni har resonerat när det gäller t.ex. val av källor (källkritik)? Vilken typ av källor har ni använt er av och hur många källor av resp. typ? Vart har ni hittat era källor? Vilka sökord har ni använt när ni har letat och hittar era källor på nätet?

Frågeställning 3 och 4 bör ni däremot i huvudsak besvara genom att i företaget göra en inventering och förbättringsanalys av den egna verksamheten. Beskriv här i metoden hur ni gick tillväga för att göra inventeringen och förbättringsanalysen.

Resultat

Här ska de olika frågeställningarna besvaras i tur och ordning. Skriv gärna ned varje frågeställning som en underrubrik:

1. Vad menas med hållbart företagande?

Besvara frågeställningen genom fakta som ni har tagit från tillförlitliga källor (gärna studier eller rapporter som handlar om hållbarhet). Hänvisa fortlöpande till källorna i er text (t.ex. med hjälp av fotnoter eller siffror inom parentes).

2. Varför bör företag arbeta med hållbarhet?

Besvara frågeställningen genom fakta som ni har tagit från tillförlitliga källor (gärna studier eller rapporter som handlar om hållbarhet). Hänvisa fortlöpande till källorna i er text (t.ex. med hjälp av fotnoter eller siffror inom parentes).

3. Hur hållbart är vårt UF-företag och affärsidé?

Denna frågeställning besvarar ni genom att ni gör en s.k. inventering av ert UF-företag och er produkt/tjänst (se exempel på rubriker här nedanför). Ni gör även en bedömning av er inventering.

Obs. Även här är det viktigt att vid behov fortlöpande hänvisa till källor (t.ex. om ni tar upp specifik fakta om råmaterial, tillverkning etc.).

Inventering (obs. allt kanske inte passar in på just ert UF-företag!)

Råmaterial:

Vilka olika råmaterial används i er produkt? Vad består råmaterialen av? Hur utvinns råmaterialen? Var utvinns råmaterialen? Beskriv produkten och förpackningsmaterialen. Hur påverkar utvinningen miljön? Glöm inte förpackningen!

Tillverkning:

Hur mycket energi går åt vid tillverkningen? Vilka utsläpp sker vid tillverkningen? Hur tillverkas förpackningen? Vilka spillprodukter uppstår vid tillverkningen av produkten och hur tas eventuella spillprodukter om hand?

Transport:

Hur transporteras era råvaror till tillverkningen? Hur transporteras den färdiga produkten till företaget? Hur transporteras produkten och de anställda i företaget till försäljning? Hur påverkar de olika transporterna miljön?

Användande:

Hur påverkar produkten användaren och miljön vid användande av produkten? Till exempel, kan produkten skada användaren på något sätt (allergi, gift). Kräver produkten någon service (byte av delar som till exempel batteri, papper m.m.)?

Resthantering:

Vad händer med produkten när den kasseras? Vad händer med råmaterialet i produkten och förpackningen när den går till resthantering? Var tar materialet vägen?

Bedömning av inventering

Här värderar ni de fakta ni tagit fram i er inventering. Vad blir konsekvenserna för miljön? Är er produkt ok ur ett miljöperspektiv?

Obs. Även här är det viktigt att vid behov fortlöpande hänvisa till källor (t.ex. om ni tar upp fakta om specifika miljökonsekvenser etc.).

4. Hur kan vi arbeta för att vårt UF-företagande ska bli ännu mer hållbart?

Denna frågeställning besvarar ni genom att ni gör en s.k. förbättringsanalys av ert UF-företag och er produkt/tjänst. Förbättringsanalysen ska innehålla era hållbarhetsmål, åtgärder för att nå dessa mål, när dessa ska genomföras, vem som är ansvarig och slutligen en uppföljning av era mål.

Presentera er förbättringsanalys i en tabell, men kommentera och motivera den också i vanlig text så att det blir tydligt för läsaren hur ni har tänkt!

Diskussion

Sammanfatta er rapport och det viktigaste ni har kommit fram till när det gäller de olika frågeställningarna. Vilka slutsatser drar ni utifrån er rapport? Är hållbarhet viktigt för dagens företagare och företag? Påverkar hållbarhetsarbetet lönsamheten i företaget? Varför/varför inte? Vilka slutsatser drar ni från er egen inventering och förbättringsanalys? Hur hållbart är ert UF-företag? Vad är era egna åsikter kring hållbarhet och företagande? Är hållbarhet viktigt för ert UF-företag? Varför/varför inte? Vilka möjligheter och svårigheter tror ni att det finns när det kommer till hållbarhet och företagande? Hur skulle ni vilja jobba vidare med hållbarhet om ni fortsätter att driva företag efter gymnasiet?

Diskutera fördelar och nackdelar med er studie. Hade ni kunnat göra något annorlunda när det gäller t.ex. metoden, urvalet av källor etc. Kom även med förslag på framtida forskning inom detta område.

Referenser (obs. denna rubrik placeras på en ny sida)

Här anger ni de referenser ni har använt er av (obs. ni ska även ange referenser fortlöpande i texten).

Referenslistans utformning bestäms utifrån vilket referenssystem ni har använt er av i texten.

Exempel:

Annakaisa Suni (2017). *Ny studie: Hållbara företag ger bättre vinster*. Hämtad 20 februari, 2020, från <https://www.svd.se/ny-studie-hallbara-foretag-ger-battre-vinster>.